

Guia per al disseny, l'organització i la facilitació d'assemblees ciutadanes climàtiques

Autoria: Conchi Piñeiro i Laura Lucio González (Tangente)

Coordinació: Maria José Sanz (BC3)

Amb la col·laboració de les persones següents:

- **Ofelia Florència Romeu**
Assembleista. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Teresa Arnal**
Assembleista. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Gonzalo Saratxaga**
Assembleista. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Agustin Sánchez Guardon**
Assembleista. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Marta Torres Gunfaus**
Experta. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Irene Diez**
Experta. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Paco Heras**
Expert. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Eva Saldaña**
Experta. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Raquel Clemente Pereiro**
Facilitació. Assemblea Ciutadana per al Clima
- **Jorge Serrano**
Facilitació. Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca
- **Maria Jesús Barceló**
Facilitació. Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca
- **Neus Ramís**
Facilitació. Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca
- **Eva Prado Encinas**
Assembleista. Assemblea Ciutadana pel Clima Ajuntament de Barcelona
- **Gerard Lillo**
Facilitació. Assemblea Ciutadana pel Clima Ajuntament de Barcelona
- **Oriol Agulló**
Facilitació. Assemblea Ciutadana pel Clima de Barcelona
- **Naiara Goia**
Facilitació. Assemblea Climàtica de Guipúscoa

Totes aquestes persones han participat en els diàlegs que es van dur a terme el maig del 2023 per elaborar aquesta guia.

Així mateix, s'han tingut en compte les reflexions dutes a terme en el marc del projecte.

Índex

PÀG.	CAPÍTOL
04	1. Context
05	2. Com s'estructura la guia?
06	3. Què és una assemblea ciutadana climàtica?
09	4. Quins objectius té una assemblea ciutadana climàtica?
12	5. Com està formada la governança d'una assemblea ciutadana climàtica?
15	6. Quines són les claus per al disseny i l'execució d'una assemblea ciutadana climàtica?
24	7. Com s'assegura que el coneixement sigui accessible per a la ciutadania?
26	8. Com s'aborda l'elaboració de recomanacions?
28	9. Com s'acorden les recomanacions?
30	10. Com assegurem l'accessibilitat, la inclusió i el benestar de les persones assembleïstes?
33	11. Com comuniquem el procés i els resultats de l'assemblea?
34	12. Com fem el seguiment del procés i de les persones de l'assemblea?
35	13. Com es pot facilitar una assemblea ciutadana climàtica?
40	14. Quines són les tècniques i les eines per facilitar una assemblea ciutadana climàtica?
54	15. Bibliografia
55	16. Annexos

1. Context

En els últims anys, la crisi climàtica ha estat un dels punts principals a les agendes polítiques, tant en l'àmbit nacional com en el global. Els processos deliberatius sobre aquest tema crucial han començat a sorgir i alguns països han dut a terme assemblees ciutadanes nacionals entorn de com fer front a l'emergència climàtica, entre els quals hi ha [França](#), el [Regne Unit](#), Irlanda, [Escòcia](#), Alemanya o Dinamarca.

En aquest context, l'[Assemblea Ciutadana per al Clima](#) és una experiència pionera d'àmbit estatal de democràcia deliberativa que empara la Llei de canvi climàtic ([Ordre ministerial TED/1086/2021](#), de 29 de setembre) i el mandat de la qual, iniciat el desembre del 2021 i conclòs el desembre del 2022, ha consistit a elaborar recomanacions per «aconseguir una Espanya més justa i segura davant el canvi climàtic», i presentar-les davant del Govern i el Congrés. Les recomanacions també s'han presentat als governs autonòmics, la Federació de Municipis i altres actors socials d'interès.

L'Assemblea Ciutadana per al Clima s'ha dissenyat analitzant altres experiències deliberatives sorgides a països veïns, així com les recomanacions entorn de bones pràctiques per a processos deliberatius elaborades per l'OCDE, que s'han tingut en compte per al cas espanyol.

A més de l'[Assemblea Ciutadana per al Clima](#) d'àmbit estatal, s'han dut a terme altres assemblees a diferents escales, com són les d'illes Balears, la de Barcelona i la de Guipúscoa.

Aquesta guia desenvolupa de manera senzilla i accessible les accions, la metodologia i altres elements per a la facilitació d'assemblees ciutadanes climàtiques. Com a element central parteix de l'experiència de l'Assemblea Ciutadana per al Clima d'àmbit estatal, en diàleg amb experiències d'altres assemblees desenvolupades en el mateix context geogràfic a diferents escales: [Assemblea Ciutadana pel Clima de Barcelona](#), [Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca](#) i [Assemblea Ciutadana de Guipúscoa](#). Les dues primeres també climàtiques i la tercera amb una temàtica més àmplia sobre el sector primari, que inclou el canvi climàtic.

Així mateix, també es nodreix del debat dut a terme en diversos esdeveniments efectuats sobre assemblees ciutadanes climàtiques entre finals del 2022 i al llarg del 2023 en el marc del projecte «To document, disseminate through the experts and follow up Spanish Citizens Assembly on Climate Change».

2. Com s'estructura la guia?

La guia està formada per un document principal que proporciona les claus per al disseny i l'organització d'una assemblea ciutadana climàtica i que aborda els apartats següents:

- Què és una assemblea ciutadana climàtica?
- Quins són els seus objectius?
- Com està formada la governança?
- Com es dissenya i s'organitza una assemblea ciutadana climàtica?
- Com s'assegura que el coneixement sigui accessible per a la ciutadania?
- Com s'aborda l'elaboració de recomanacions?
- Com s'acorden les recomanacions?
- Com assegurem l'accessibilitat, la inclusió i el benestar de les persones assembleistes?
- Com comuniquem el procés i els resultats?
- Com fem el seguiment del procés i de les persones de l'assemblea?
- Com facilitem una assemblea ciutadana climàtica?

A més, la guia té uns annexos en format fitxa que aborden els elements principals de la facilitació d'una assemblea ciutadana climàtica, com un model d'escaleta, un model de fitxa de propostes i un esquema amb les fases de l'assemblea i les tècniques i eines que s'han de fer servir.

3. Què és una assemblea ciutadana climàtica?

Una assemblea ciutadana climàtica és un exercici de **democràcia deliberativa** que permet escoltar l'opinió formada sobre l'emergència climàtica d'una mostra representativa de la ciutadania que encarna el conjunt d'interessos que hi ha a la societat, amb l'objectiu d'emetre recomanacions i/o propostes de política pública al Govern, al Parlament i a la societat en general.

Elements clau de les assemblees ciutadanes (OCDE)

L'OCDE, en col·laboració amb un grup internacional de professionals importants de l'administració pública, la societat civil i l'acadèmia, ha publicat els criteris de millors pràctiques en els processos deliberatius de presa de decisions públiques. Al llarg de la guia anirem aprofundint en alguns d'aquests punts:

- 1. Mandat:** la tasca s'hauria de definir clarament com una qüestió vinculada a un problema públic.
- 2. Rendició de comptes:** l'autoritat encarregada s'hauria de comprometre públicament a donar resposta a les recomanacions o a actuar en conseqüència en el moment corresponent, així com a supervisar i informar amb periodicitat sobre els avenços de la seva execució.
- 3. Transparència:** qualsevol persona hauria de tenir fàcil accés a la informació següent sobre el procés: el propòsit, el disseny, la metodologia, els detalls de contractació, els experts, les recomanacions, la resposta de l'autoritat i el seguiment de l'execució. Una comunicació pública més bona hauria d'augmentar les oportunitats d'aprenentatge públic i fomentar una participació més gran.
- 4. Representativitat:** les persones participants haurien de ser un microcosmos del públic en general; això es pot aconseguir mitjançant un mostreig aleatori a partir del qual es faci una selecció representativa per garantir que el grup coincideixi amb el perfil demogràfic de la comunitat.
- 5. Inclusió:** s'hauria de treballar per garantir la inclusió, per exemple, mitjançant la remuneració, la cobertura de les despeses i/o la prestació o el pagament de la cura de nens o ancians.

6. **Aprenentatge i coneixement:** les persones participants haurien de tenir accés a una àmplia gamma d'evidències i de coneixements experts precisos, pertinents i accessibles, així com la possibilitat de sol·licitar informació addicional.
7. **Reflexió i deliberació:** la deliberació grupal implica buscar punts en comú, per a la qual cosa es requereix escoltar, ponderar i considerar múltiples perspectives de manera atenta i activa, així com garantir que cada participant tingui l'oportunitat d'expressar-se, una barreja de formats i una facilitació hàbil.
8. **Temps:** perquè els processos d'alta qualitat generin recomanacions informades és recomanable que les persones participants es reunixin presencialment durant almenys quatre dies complets, ja que la deliberació requereix un temps adequat perquè les persones participants aprenguin, ponderin l'evidència i desenvolupin recomanacions collectives.
9. **Governança:** per vetllar per la integritat del procés, la seva direcció hauria de ser a càrrec d'un equip de coordinació independent.
10. **Privacitat i anonimat:** s'hauria de respectar la privacitat de les persones participants per protegir-les de l'atenció no desitjada i salvaguardar-ne la independència.
11. **Avaluació:** els processos deliberatius s'haurien d'avaluar d'acord amb aquests principis per garantir l'aprenentatge, contribuir a millorar la pràctica futura i conèixer-ne l'impacte.

Beneficis

Els espais deliberatius en igualtat de condicions, com pot ser una assemblea, reporten diferents beneficis més enllà dels que, a priori, es poden concebre o visibilitzar.

En aquest sentit, els beneficis identificats de la implementació d'una assemblea per a la construcció de propostes davant el canvi climàtic són:

- Una contribució a la generació d'aprenentatges i reflexió, així com a la construcció de pensament col·lectiu per a la cerca de solucions a les grans transformacions que són necessàries escometre.
- Una comprensió més gran sobre quines són les polítiques i les mesures a les quals la societat està disposada a donar suport quan

disposa d'una informació adequada i plural sobre la problemàtica a la qual s'ha de donar resposta.

- Un impacte positiu en les persones respecte a la seva relació amb la democràcia i la participació, que es tradueix en més confiança en la política, la democràcia i els processos participatius.
- Un efecte multiplicador, alimentant un debat en la societat sobre els canvis que s'estan produint i com anticipar-nos a algunes situacions futures, així com un reforç de la qualitat de la democràcia, amb l'existència de noves estructures de governança.

Escales

Les assemblees ciutadanes són processos que es poden impulsar a diferents escales. És recomanable tenir en compte les competències que hi ha a cada escala respecte a aquest tema. Per a aquesta reflexió, s'ha disposat d'exemples en les escales:

- Local (Barcelona)
- Regional (Balears, Guipúscoa)
- Estatal (Espanya)

4. Quins objectius té una assemblea ciutadana climàtica?

Entenem que tot procés de participació ciutadana hauria de complir tres grans objectius, un dels quals està relacionat amb el **resultat** que es busca obtenir, un altre que està relacionat amb el **procés** que es duu a terme per aconseguir aquest resultat i, finalment, un tercer bloc d'objectius hauria d'estar relacionat amb la cura de les **persones**.

En relació amb el **resultat** que es busca obtenir, una assemblea ciutadana climàtica té l'objectiu d'**elaborar una sèrie de recomanacions** sobre com abordar la qüestió definida, generalment es busca contribuir a la definició de polítiques públiques de canvi climàtic que serveixin per orientar les estratègies que s'han d'adoptar a diferents escales. En molts casos, aquestes recomanacions no només van dirigides als governs i les administracions públiques, sinó també a altres actors socials (empreses, sector acadèmic i educatiu, ONG, etc.). En aquest sentit, es pot entendre com el desenvolupament de mesures concretes i/o com l'abast d'una visió compartida respecte a l'abordatge del canvi climàtic.

Però també el procés té un gran **potencial pedagògic**, tant per als qui hi participen com per a la societat en el seu conjunt, si s'aconsegueix que el debat transcendeixi l'àmbit social. Aquest és un altre dels objectius generals de l'assemblea, que se centra no tant en el resultat com en el **procés**, per la qual cosa és important tenir-lo en consideració. L'aspecte pedagògic es refereix no només al canvi climàtic, sinó també a les mateixes eines participatives de la democràcia, en aquest cas, la deliberativa.

En el desenvolupament d'una assemblea, aquests dos objectius poden entrar en tensió a causa de la limitació de temps. Aconseguir unes recomanacions de qualitat pot anar en detriment de tenir un procés en què es pugui donar espai a dialogar en profunditat sense sentir la pressió del temps, que es pot viure com a una cosa insatisfactòria.

Finalment, l'objectiu de **cura de les persones** és també fonamental per al bon funcionament del procés deliberatiu.

Per tant, és fonamental tenir **claredat en l'objectiu o els objectius** que es plantegen i en el seguiment del procés per observar si aquests objectius es compleixen.

Totes les experiències que es recullen en aquest guia han estat pioneres als seus territoris; per tant, s'ha afegit als objectius esmentats anteriorment la pressió afegida d'aconseguir que fos satisfactòria perquè siguin les primeres assemblees de moltes altres que vindran en el futur.

En aquest sentit, un dels aspectes destacats com a necessari en la preparació d'una assemblea ciutadana és la **gestió d'expectatives: Què busquem obtenir?** Pot ser la generació de recomanacions, la sensibilització de la població, l'impuls de la democràcia deliberativa, l'aplicació de metodologies innovadores, una experiència satisfactòria de les persones assembleistes i l'apropiació del procés, etc., així com una combinació d'algunes d'aquestes.

Per poder complir el **primer objectiu**, de **generació de recomanacions**, una assemblea ciutadana respon a un **mandat**, que, al seu torn, pot tenir diversos objectius o metes a les quals han d'apuntar les recomanacions. El mandat ha de ser clar, s'ha d'establir una pregunta clara entorn d'un **dilema**. La idea del dilema és clau. Davant de qüestions complexes com és el canvi climàtic, en les quals no només és necessària una transició ecològica, sinó també justa, hi ha un **dilema social** sobre quines són les mesures de mitigació, adaptació i transició justa que han d'unir l'ambició necessària a l'altura de les circumstàncies amb l'acceptació de la societat en el seu conjunt.

Per a la definició del dilema s'ha de tenir en compte la **relació de l'assemblea amb el seu entorn**. Es considera necessari respondre a una necessitat real de la ciutadania. Això també requereix un treball previ d'apropiació del dilema i necessita temps, que aconsegueixi un compromís real i el reconeixement de la ciutadania i dels grups d'interès.

El "dilema" s'ha de formular adequadament. Segons el dilema plantejat, hi ha diferents tipologies de mandats. La pregunta del mandat és important, pot ser més àmplia o més delimitada i hi ha beneficis i dificultats associades a les diferents opcions. En qualsevol cas, és important reflexionar sobre la pregunta i els possibles condicionants d'aquesta.

- » En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima**, el seu mandat emana del Govern i està emparada per la Llei de canvi climàtic, establerta en l'Ordre ministerial. Era un mandat ampli que va implicar acordar unes recomanacions sobre com assolir la neutralitat climàtica i millorar la nostra resiliència, així com establir un debat entorn de la pregunta: *Una Espanya més segura davant del canvi climàtic, com ho fem?*

- » En el cas de l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca** el mandat, que emana del Parlament Autonòmic, també va ser ampli, amb un horitzó temporal clar: *Què hem de fer a les illes Balears abans del 2030 per abordar el CC?*
- » En el cas de l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Barcelona**, el mandat emana del Govern municipal i va ser ampli: *Què faries per fer front al CC?*
- » En el cas de l'**Assemblea Ciutadana de Guipúscoa** el mandat que emana de la Diputació Foral venia emmarcat per un dilema més sectorial, que és la relació entre el medi rural i la crisi climàtica, i en aquest sentit la pregunta plantejada va ser: *Com podem garantir l'activitat agrària per abordar l'emergència climàtica?*

Aprofundint en el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima d'àmbit estatal, com que la pregunta és tan àmplia, les recomanacions es van dirigir, no només al Govern, sinó també als actors socials i a escales molt diverses (política europea, comunitats autònomes, ajuntaments, etc.). Tot i que al BOE el mandat és clar i delimitat, i l'exercici se centra en l'elaboració de recomanacions a l'executiu i al legislatiu, les persones assembleistes el van estendre a la resta de la societat i així en van ampliar el plantejament inicial. En aquest sentit, la identificació d'actors per a cada recomanació és una aportació de la mateixa assemblea. Arran d'aquesta experiència, es pot tenir en compte que el mandat pot anar més enllà si el dilema i la pregunta tenen prou amplitud.

Finalment, **els marcs en els quals es desenvolupen** aquests processos són determinants. Si en l'horitzó democràtic s'aspira a fer que aquesta mena de processos siguin permanents i tinguin institucionalitat, cal generar condicions per a això. Això pot permetre també que els processos tinguin més abast i ambició. L'assemblea espanyola es desenvolupa com un dels elements de la Llei de canvi climàtic i, per tant, està emparada amb un marc legislatiu que permet que puguin dur a terme noves assemblees.

5. Com està formada la governança d'una assemblea ciutadana climàtica?

La governança d'una assemblea ciutadana climàtica s'organitza d'acord amb la complexitat del procés, per això trobem diversitat de processos amb governances més o menys sofisticades. S'ha identificat que hi ha més complexitat pel que fa a governança en processos locals.

S'ha de tenir una estructura de governança independent i transparent formada per persones físiques o jurídiques triades en funció de la seva experiència reconeguda o prestigi en matèries relacionades amb el canvi climàtic, segons les necessitats del mandat. Aquesta estructura té l'objectiu de vetllar perquè sigui un procés autònom respecte a l'entitat que promou el procés i espera rebre les recomanacions. En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima aquesta entitat va ser el Govern d'Espanya.

A continuació, mostrem diferents exemples de governança dels casos que s'analitzen a la guia:

- Al **Assemblea Ciutadana per al Clima** la governança estava constituïda per:
  - Un **plafó de coordinació independent**: és l'òrgan de coordinació per facilitar la posada en marxa i el suport logístic de l'assemblea.
  - Un **grup d'experts independents (que inclou ONG)** de caràcter consultiu i amb enfocament multidisciplinari, multisectorial i multi-generacional, la qual cosa permet abordar la transversalitat dels impactes i les solucions de l'emergència climàtica des d'una aproximació científica, social, econòmica, i ambiental.
  - Un **equip tècnic independent** per a la **selecció de les persones** participants.
  - Un **equip tècnic independent** especialitzat en facilitació.
  - Un **equip tècnic independent per gestionar la comunicació**.

- A l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca** la governança estava constituïda per:
  - Cercle de coordinació.
  - Cercle de facilitació.
  - Cercle de sorteig cívic.
  - Cercle de comunicació.
  - Cercle institucional (Govern).

- A l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Barcelona** la governança estava constituïda per:
  - Diferents grups polítics municipals.
  - Entitats urbanes i climàtiques.
  - 5 assembleistes. Més relació entre entitats climàtiques i ciutadans

- A l'**Assemblea Ciutadana de Guipúscoa** la governança estava constituïda per:
  - Grup Motor: format per representants de la Diputació Foral de Guipúscoa, equips de facilitació i experts en processos deliberatius.
  - Comitè de seguiment en què participen representants dels partits polítics i la majoria dels grups d'interès.
  - Comitè de Continguts (en què els experts en la matèria identifiquen i comparteixen diversos coneixements).
  - Assembleistes

En les experiències que es recullen aquí s'observen diferències interessants, i totes importants.

Hi ha assemblees que en la seva governança incorporen els **grups polítics**, la qual cosa assegura la sostenibilitat del procés per l'apropiació de les recomanacions de part de les forces polítiques. En qualsevol cas, es requereix el compromís de part del sector polític, si és possible de tots els partits, no només del Govern, per assumir les propostes i dotar de força i continuïtat el procés per a la consideració de les recomanacions.

Algunes assemblees impliquen en l'estructura de governança experts no acadèmics provinents d'**entitats socials** relacionades amb el canvi climàtic. En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima, experts d'**ONG ambientalistes** estaven en grup d'experts i expertes independents.

També es destaca la incorporació d'**assembleistes** en l'estructura de governança en alguns dels casos. En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima d'àmbit estatal, si bé la participació d'assembleistes en l'estructura de governança no estava recollida en l'Ordre ministerial, durant el procés va tenir lloc la conformació del grup de contrast amb assembleistes triats pel mètode d'elecció sociocràtica que va complir certes funcions de coordinació, de la mateixa manera que ho han fet altres assemblees en les quals participen representants de les persones assembleistes en l'estructura.

6. Quines són les claus per al disseny i l'execució d'una assemblea ciutadana climàtica?

Organització general

L'organització de l'assemblea requereix una sèrie de moments imprescindibles perquè l'esdeveniment tingui èxit i es puguin aconseguir els objectius que es persegueixen. Per a això, s'han d'organitzar les tasques en les fases següents:

1. **Visió compartida com a equip.** Un dels reptes principals de la preparació és l'alineació entre equips entorn de la manera d'enfocar l'assemblea, compartir la visió del procés i tenir claredat respecte a les funcions i les tasques de cada rol, així com de la manera de treballar en conjunt.

En aquest sentit, el triangle format entre coordinació, persones expertes i facilitació ha de funcionar molt bé.

Tant a l'inici com en el seguiment és clau **diferenciar els rols dels equips**:

- **L'equip de facilitació:** a càrrec del disseny metodològic del procés deliberatiu i la facilitació.
- El **grup de persones expertes:** acompanyen l'aprenentatge i la necessitat de coneixement durant la deliberació i donen suport quan se'ls requereix en l'elaboració de recomanacions, transmetent informació, resolent dubtes, ajudant les persones assembleistes a organitzar les recomanacions, mentre que les persones participants són les que proposen idees que constitueixen la base per elaborar les recomanacions.

Així mateix, és interessant que l'equip de facilitació tingui coneixements tècnics sobre la temàtica que s'ha de tractar, ja que permet que s'entenguin millor els matisos que hi pot haver durant la deliberació i la preparació de les recomanacions.

En l'experiència de l'**Assemblea ciutadana per al Clima** ha estat molt interessant que, en l'equip de facilitació, una gran part de les persones tenien coneixement sobre els temes relacionats amb

el canvi climàtic. D'altra banda, també les persones expertes tenien certa experiència en facilitació, la qual cosa ajudava en el funcionament.

Per aconseguir aquesta visió compartida sobre el procés i les funcions que pugui desembocar en un treball en equip satisfactori, un aspecte important que s'ha de treballar és el de dissenyar cadascun dels espais de treball existents en l'estructura de governança. En aquest sentit, és interessant pensar a tenir una **facilitació del grup d'experts i expertes**: quines veus diferents hi ha, quin valor es pot donar de la diversitat del grup, com funciona, què necessiten, quin grau de participació tenen els experts.

Així mateix, és important disposar d'un calendari de reunions de coordinació i seguiment entre els equips que formen l'estructura de governança, almenys:

- Inicials o de llançament, per presentar l'equip de treball; establir protocols i acords de cara al funcionament, metodologies i continguts; definir canals de comunicació; definir els principis i les mesures d'inclusió i d'accessibilitat del procés, etc.
- De posada en comú del disseny del procés participatiu i de les activitats i les metodologies en cadascuna de les sessions, així com dels materials i els continguts que s'han de facilitar durant el procés.
- De definició d'experts addicionals i testimonis que aportaran informació tècnica i evidències per a l'aprenentatge i la deliberació.
- De seguiment i avaluació de les sessions i els esdeveniments.
- De posada en comú i coordinació per a l'organització i la gestió dels esdeveniments presencials de lliurament de recomanacions.
- Reunions específiques per a la gestió d'incidències.

2. Disseny metodològic: l'equip encarregat farà el disseny de la metodologia i la facilitació que s'han de desenvolupar durant tot el procés de l'assemblea. El disseny inclourà:

- La proposta de persones expertes per a les sessions en funció dels continguts i els eixos temàtics que s'han de tractar.

- L'estructura i les dinàmiques que s'han de desenvolupar en cadascuna de les sessions (virtuals i presencials).
- El disseny de les activitats formatives necessàries, tant per a les persones participants com per a l'equip de facilitació.

El disseny ha de ser flexible i s'ha d'adaptar al context i a les necessitats, i se n'ha de fer un seguiment continu, revisar-lo i, en cas que sigui necessari, actualitzar-lo d'acord amb les característiques de les persones participants i l'anàlisi de les sessions efectuades.

El disseny de la metodologia i la facilitació ha de preveure, en tot moment, la inclusió, l'accessibilitat i el benestar de les persones participants i integrar les mesures necessàries per a això.

Tant el disseny de l'estructura i la metodologia com el de la facilitació proposada els haurà de validar l'estructura de governança.

3. Programació detallada de les sessions: l'equip encarregat elaborarà la programació de cadascuna de les sessions i esdeveniments d'acord amb el disseny i la proposta elaborada i aprovada, desenvoluparà una escaleta i un cronograma detallat i assignarà mitjans humans i materials a cadascuna de les activitats. En aquestes també s'han d'incloure les metodologies i les eines (digitals o presencials) que s'han de fer servir i definir les persones encarregades i responsables de cadascuna de les activitats; així com qualsevol altra informació necessària per al desenvolupament correcte de cada sessió.

4. Planificació i organització: s'han de planificar i organitzar tots els requisits necessaris previs per a la posada en marxa de les sessions de l'assemblea, que poden ser:

- Elaborar, adaptar i facilitar els materials i els continguts necessaris per al desenvolupament de les sessions o els esdeveniments i els productes d'aquests.
- Coordinar i facilitar la documentació vinculada a les sessions i els esdeveniments, inclosos les invitacions, els formularis d'inscripció i altres materials vinculats amb la convocatòria de les sessions.

- Coordinar i gestionar la logística dels espais físics i virtuals (en funció de la tipologia) per al desenvolupament de les sessions i dels elements i els materials necessaris per a l'ús d'aquestes.
- Organitzar, contractar i verificar la posada en marxa del suport, la infraestructura, les eines i els serveis necessaris per al desenvolupament de les sessions.
- Coordinar i gestionar tots els recursos personals i materials necessaris per al desenvolupament de les sessions.
- Recopilar, una vegada desenvolupades totes les sessions de l'assemblea, tota la documentació relativa a aquesta; així com redactar els informes tècnics i resums del procés.

5. Avaluació: en la qual s'analitza la consecució d'objectius, el grau de satisfacció i la qualitat de l'esdeveniment com a procés i producte.

Un dels debats mantinguts és respecte als avantatges i els inconvenients de la **presencialitat i la virtualitat** de les sessions. Les dues opcions tenen avantatges i inconvenients. Les sessions en línia fan possible que hi participin persones que no ho podien fer de cap altra manera, tot i que requereix un disseny i uns recursos per fer que sigui accessible a tot el món, independentment de les capacitats digitals que es tinguin. Les sessions presencials aporten altres aspectes al diàleg —com la proximitat, el llenguatge no verbal, etc.— que enriqueixen el procés, tot i que suposa una inversió de recursos més gran i requereix que totes les persones es puguin desplaçar. Sembla més fàcil aconseguir-ho a escales més locals.

Tant en format presencial com en línia es pot disposar d'eines per al treball entre sessions, com l'eina en línia Decidim, que es va utilitzar a l'Assemblea Ciutadana per al Clima i que va servir per treballar entre sessions.

Una reflexió final és buscar una combinació adequada de sessions en línia i presencials, que pot tenir la millor part de les dues opcions, i disposar de les eines virtuals per anar reflectint el treball, ja que ajuden a compartir coneixement.

Disseny general del procés deliberatiu

Abans que res, el disseny ha de ser flexible i adaptat al context. Un dels elements del context és l'idioma o idiomes de l'assemblea. S'han

incorporat els idiomes oficials de l'Estat als territoris amb diferents solucions per atendre la diversitat (basc, català).

En el disseny també s'han d'incorporar perspectives com la de gènere, la de dinàmica urbanorural, etc. Aquestes qüestions les tractem en profunditat en relació amb l'accessibilitat, però cal que hi siguin ja des del mateix disseny.

L'**estructura general del procés deliberatiu** d'una assemblea ciutadana climàtica estableix **5 grans fases**, seguint els principis de l'OCDE. Tanmateix, aquestes no són fases lineals o consecutives, ja que l'aprenentatge, la reflexió i la deliberació constitueixen un procés continu i iteratiu al llarg de tot l'itinerari de l'assemblea. No obstant això, al llarg del desenvolupament de les sessions, alguna d'aquestes fases adquireix més importància i constitueix la fita central de la sessió.

Fase 0. Preparació

En aquesta fase es proporcionen els coneixements i les habilitats per controlar les eines tecnològiques que s'han de fer servir al llarg de l'assemblea, així com els coneixements i les habilitats sobre participació i deliberació, que inclouen les claus per a una participació eficient i empàtica, la recollida i la devolució d'informació, entre d'altres. A més, en aquesta fase es fa la presentació, tant de les persones assembleistes com de l'equip tècnic que acompanyarà el procés.

Fase 1. Aprenentatge i coneixement

El primer pas per a la deliberació és l'aprenentatge i el coneixement, ja que cal tenir una ciutadania informada sobre la problemàtica a la qual es busca donar resposta. En aquesta fase es donen a conèixer el procés participatiu de l'assemblea, els objectius, l'abast, les fases i la metodologia. Així mateix, es busca unificar el coneixement de les persones participants sobre aspectes i conceptes clau relacionats amb el canvi climàtic, les seves causes i els impactes. Es disposarà de panells d'experts i expertes que buscaran generar reflexió i aprenentatge sobre el tema i respondran a les preguntes que formulin les persones assembleistes. També es pot disposar de testimonis que proporcionin evidències i proves sobre els impactes del canvi climàtic. Els testimonis podran ser grups d'interès o persones amb experiència viscuda dels impactes del canvi climàtic. Es busca garantir que els membres de l'assemblea rebin informació equilibrada sobre els temes que estan considerant.

Fase 2. Reflexió i deliberació

La fase de reflexió i deliberació acompanya el procés d'aprenentatge i coneixement i afavoreix la reflexió i la creació de coneixement col·lectiu. Es promou un procés de discussió i debat sobre els coneixements i les evidències que mostren els experts i expertes i els testimonis a fi de consolidar coneixements i resoldre dubtes. Així mateix, la reflexió i la deliberació és un procés que acompanyarà i es desenvoluparà de manera paral·lela a la preparació de les recomanacions, a través de diverses metodologies i eines de participació, en els grups establerts per al desenvolupament d'aquestes. Això permet, d'una banda, tenir més comprensió sobre les polítiques i les mesures a les quals la població està disposada a donar suport i, d'altra banda, abordar la qüestió des de la diversitat d'actituds existents, amb informació científica i socioeconòmica detallada sobre el problema i a partir de les diferents solucions existents.

Fase 3. Preparació de les recomanacions

En aquesta fase s'elaboren i es redacten les propostes de recomanacions, les quals es desenvoluparan en grups de persones participants organitzats per àrees o temàtiques establertes per l'òrgan de governança, l'equip tècnic i les persones assembleistes. S'estableixen mecanismes de retroalimentació perquè membres d'altres grups puguin conèixer les recomanacions i fer suggeriments. Així mateix, experts i expertes en canvi climàtic i en polítiques públiques proporcionen retroalimentació sobre la redacció i la qualitat tècnica de les propostes per tenir un impacte en el sistema polític.

Fase 4. Presa de decisions

En un primer moment, es definirà amb les persones participants el sistema de presa de decisions que adoptarà l'assemblea. En l'última sessió es prendran les decisions que confirmen l'adopció de les propostes generades en el procés.

Fase 5. Comunicació i seguiment de les recomanacions

Com a fase final per a la consecució dels objectius de l'assemblea s'ha de fer el lliurament formal de les propostes obtingudes a les institucions públiques corresponents. Així mateix, les propostes es poden presentar a altres actors socials públics i privats. A més, és important fer un seguiment del compliment de les recomanacions per part de les

institucions competents. Es recomana fer el seguiment en diferents terminis: 6 mesos – 1 any – 3 anys

L'**organització** de les fases pot variar. Es recomana començar amb una sessió més curta que abordi la fase de preparació. Les fases d'aprenentatge i coneixement, de reflexió i deliberació i d'elaboració de recomanacions es poden succeir al llarg de la mateixa sessió o en sessions diferents. Normalment, la fase de presa de decisions es duu a terme en l'última sessió, ja que confirma l'adopció de les propostes generades en el procés.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima**, les fases es van dur a terme de manera consecutiva al llarg de les diferents sessions. La sessió 0 va ser de preparació, les sessions 1 i 2 van ser d'aprenentatge i coneixement, la 3 i 4 de reflexió i deliberació, la 5 de preparació de les recomanacions i la 6 de presa de decisions.

SESSIONS DE L'ASSEMBLEA

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca**, les fases d'aprenentatge i coneixement, de reflexió i deliberació i de preparació de les recomanacions es van dur a terme en la mateixa sessió. En l'última sessió es van acabar d'elaborar les recomanacions i es va dur a terme la presa de decisions.

A continuació, es reflecteixen els avantatges i els inconvenients dels dos models.

» En cas que les **fases s'abordin en sessions diferents**:

- Els avantatges són la possibilitat de tenir una perspectiva general de tots els àmbits, el temps d'assimilació de la informació i la resolució de preguntes i dubtes entre sessions.
- El desavantatge és que el temps entre la informació i la preparació de recomanacions pot suposar menys precisió per dilació de la informació.

» En cas que les **fases s'abordin en la mateixa sessió**:

- L'avantatge és la capacitat d'enfocar-se en un àmbit i aprofundir-hi, així com el fet que el clima de generació de solucions davant dels problemes és molt satisfactori per a les persones participants.
- El desavantatge principal és l'excés d'informació en una sola sessió i el trànsit ràpid entre l'assimilació de la informació i l'elaboració de les propostes, que requereix canviar de tipus de pensament i de dinàmica en poc temps.

Continguts del procés deliberatiu

Els continguts que s'han d'abordar en l'assemblea poden ser més amplis o delimitats per temàtiques; així mateix, les temàtiques les poden les persones assembleistes o les pot definir l'òrgan de governança.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima** d'àmbit estatal, previ a la celebració de l'assemblea, es va dur a terme una **consulta ciutadana** amb l'objectiu de conèixer com de rellevants consideraven els ciutadans els temes que el grup d'experts i expertes independents havia seleccionat per abordar la pregunta del mandat, així com la possibilitat d'incloure-hi algun tema que consideressin que no estava recollit.

Posteriorment, el panel de coordinació va organitzar sessions amb l'equip de facilitació i el grup d'experts independents en les quals es

van definir uns eixos temàtics específics relacionats amb els resultats de la consulta ciutadana, els quals es van agrupar per **àrees de vida i societat (AVS)**, i es van integrar aquests eixos en l'experiència de vida i la quotidianitat de les persones participants per facilitar les deliberacions. Aquest abordatge permet l'ús de conceptes més propers a la ciutadania, així com la percepció d'una agència més gran en els canvis socials necessaris per abordar la pregunta marc.

Es van denominar àrees de vida i societat per tenir en compte els **diferents nivells o escales de canvi** a què poden apuntar les recomanacions: **personal, organitzacional** tenint en compte diferents actors socials, **comunitari, polític/institucional**. Així mateix, aquest enfocament va permetre allunyar-se d'una terminologia més experta i de l'enfocament sectorial.

Es van definir cinc àrees de vida i societat, que agrupen els diferents eixos temàtics:

- Consum
- Alimentació i usos del terra
- Comunitats, salut i cures
- Treball
- Ecosistemes

Així mateix, es van establir alguns temes transversals que travessen les diferents àrees de vida:

- Transport/mobilitat
- Energia
- Educació

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Barcelona**, de 10 temàtiques les persones assembleistes en van seleccionar 3 com a prioritàries.

En el cas d'altres assemblees, el contingut ha tingut un enfocament sectorial. Per exemple, a l'**Assemblea Ciutadana pel Clima de Mallorca**, les temàtiques abordades van ser: energia, transport i mobilitat, ecosistemes i biodiversitat.

7. Com s'assegura que el coneixement sigui accessible per a la ciutadania?

Durant la fase d'aprenentatge i coneixement, però també durant la fase de reflexió i deliberació, és important tenir **diversitat de coneixement**, tant d'experts i expertes en la matèria com dels sabers de la ciutadania a partir de la seva experiència.

En relació amb el **coneixement expert**, és important fer una selecció clara d'experts en funció de la fase en la qual ens trobem o de la demanda d'informació requerida en cada moment. Per això, se suggereix disposar d'experts i expertes especialitzats per a cada fase del procés: coneixement general sobre canvi climàtic, reptes, disseny de polítiques públiques, colls d'ampolla, elaboració de propostes... Així mateix, és important anticipar on i quan es necessitarà el perfil per relacionar millor necessitats i experts i expertes.

En la identificació d'experts i expertes cal assegurar-se que hi ha **diversitat de perfils i perspectives** perquè tots els punts de vista hi estiguin representats. Així mateix, és important assegurar la neutralitat de la informació. Els experts i expertes poden ser persones amb prestigi reconegut en l'àmbit del clima, l'energia, la biodiversitat, el medi ambient i la transformació social, provinents de l'àmbit acadèmic, el científic, l'empresa privada i l'administració pública, entre d'altres.

També és important combinar el punt de vista expert amb **funcionaris i funcionàries i tècnics i tècniques de l'administració pública**, ja que seran les persones encarregades de donar resposta a les recomanacions elaborades per l'assemblea.

En relació amb el **coneixement ciutadà**, també és rellevant tenir els sabers de tipus vivencial, que pot provenir dels mateixos assembleistes o de persones externes a l'assemblea que actuen en qualitat de testimonis. Aquestes persones proporcionaran evidències i proves sobre els impactes del canvi climàtic en primera persona, a partir de l'experiència viscuda.

En tot moment, es busca garantir que els membres de l'assemblea rebin **informació neutral i equilibrada** sobre els temes que s'estan considerant.

Durant tot el procés cal que les persones assembleistes tinguin la possibilitat de **resoldre els dubtes** que els van sorgint en funció de la informació que van rebent i assimilant. Per això, és important habilitar espais per a aquesta finalitat, tant durant les sessions (per exemple, després de cada exposició d'informació o durant l'elaboració de propostes) com en espais entre sessions (com poden ser espais virtuals).

També és molt important tenir temps entre una sessió i una altra per reflexionar i assimilar la informació que s'ofereix.

Finalment, per garantir l'accessibilitat i la comprensió de la informació per part de les persones assembleistes, es recomana disposar d'un **rol de gestor de continguts i/o una persona periodista científica** que pugui ajudar a ordenar i a divulgar la informació innovant en la presentació dels continguts.

8. Com s'aborda l'elaboració de recomanacions?

Per elaborar les recomanacions es comença amb una bateria àmplia de propostes que, posteriorment, s'anirà delimitant per arribar a les propostes que finalment es votaran com a recomanacions de l'assemblea.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima**, l'elaboració de recomanacions es va fer de baix a dalt, és a dir, es va començar amb una pluja d'idees de propostes per cada àrea de vida, de manera que totes les persones assembleistes van tenir l'oportunitat d'exposar les seves demandes en relació amb la lluita contra el canvi climàtic. Posteriorment, aquestes propostes es van anar agrupant en objectius. Aquesta és una manera de partir de l'aspecte concret, dels temes que afecten i importen a la ciutadania, per després pensar en quins objectius responen a aquestes propostes.

Posteriorment, hi ha un procés d'identificació de possibles superposicions o complementaritats entre propostes amb la idea d'anar-les agrupant, però també d'enriquiment d'aquestes. És important el paper dels experts i les expertes en aquesta fase de la definició de reptes per contrastar les mesures.

S'ha d'assegurar la **retroalimentació** entre els diferents grups de treball, així com **l'accés de totes les persones assembleistes a les propostes** desenvolupades, perquè totes les persones coneguin totes les propostes i puguin aportar coneixements o idees per millorar-les. Cada persona té una percepció dels impactes i la problemàtica, de manera que l'efecte multiescalar de la percepció de les persones participants ajuda a l'enriquiment de les propostes. Per a això, es poden utilitzar mitjans virtuals per compartir la informació.

Amb l'ajuda dels experts i expertes es pot intentar identificar quines de les propostes ja s'han abordat amb algun instrument normatiu i, en cas que existeixin, es pot afinar què es busca amb aquesta proposta en concret, ja que pot suposar una millora de l'existent o, en tot cas, descartar-la. També pot passar que hi hagi propostes que siguin a l'agenda política i, d'aquesta manera, l'assemblea pot ratificar la necessitat que s'implementin.

En les propostes s'ha d'**identificar a quin actor** van dirigides per poder afinar amb la proposta en funció de les diferents competències. En

aquest sentit, la participació de tècnics i tècniques i/o de funcionaris i funcionàries de l'administració pública, així com d'experts i expertes, es pot basar en els grups de treball per comprovar si les propostes són adequades d'acord amb les seves competències.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima** d'àmbit estatal, una manera de filtrar propostes de cara a l'elaboració de les recomanacions va ser analitzar si aquestes contribuïen a l'**adaptació i/o la mitigació del canvi climàtic i a la transició justa**. D'aquesta manera, es van descartar les propostes que s'allunyaven molt del mandat de l'assemblea.

En relació amb la incorporació de **metes quantitatives en les recomanacions**, aquest és un aspecte complex d'abordar amb la ciutadania, ja que es requereix un coneixement expert; per tant, considerem que no és imprescindible que s'hagin d'incorporar metes en les recomanacions. En aquest sentit, a l'assemblea estatal no es van considerar metes i el debat es va fer més entorn del "com" més que del "quant".

El paper dels experts i expertes en la fase d'elaboració de recomanacions és el d'ajudar, si se'ls requereix explícitament, a formular les propostes i a resoldre dubtes, així que no han de fer propostes.

9. Com s'acorden les recomanacions?

S'ha de tenir sistema de presa de decisions per acordar les recomanacions, el qual ha de ser conegut i ratificat per les persones assembleïstes.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima**, el mètode es va proposar des de l'òrgan de governança i es va debatre i adoptar en la sessió 3, tot i que també es va millorar en la sessió 4 a causa del debat entorn de com s'havien d'acollir les abstencions en el sistema de votació. Preveu les fases següents:

1. Presentació de la proposta
2. Preguntes i respostes per aclarir la proposta
3. Aportacions o millores de la proposta: sondeig de les aportacions
4. Reformulació de la proposta, tenint en compte el sondeig de les aportacions
5. Votació per al grau d'acord

Així mateix, es va acordar que, en les propostes finals, es reflecteixi el grau d'acord de les propostes i es va prioritzar l'aspecte síncron: les decisions es prenen en les sessions en què tothom és present.

Com a mètode de presa de decisions es va acordar la **votació per majoria simple**, en què es pren una decisió a partir de les opinions de la majoria, amb les consideracions següents:

- Les persones poden votar SÍ, NO o abstenir-se.
- Per comptabilitzar si la votació ha arribat a la majoria simple (la meitat més un) es comptabilitzen els vots "SÍ" sobre el total de vots de "SÍ" o "NO". Si aquest percentatge és més gran del 50 %, la proposta es dona per aprovada.
- Les abstencions es tenen en compte per saber el quòrum en cada votació:
  - Les propostes que durant el sondeig de validació de la sessió 5 tinguin més d'un 30 % d'abstencions seran revisades per l'Àrea de Vida i Societat que les ha proposat, perquè es puguin tornar a sotmetre a votació de tota l'Assemblea Ciutadana

per al Clima. Es recolliran els motius per a les abstencions i les votacions de “NO” de cara a poder reformular la proposta atenent els arguments per a això.

- Les propostes que durant la votació final de la sessió ó tinguin més d'un 30 % d'abstencions hauran d'assolir almenys un 66 % de vots “SÍ” perquè s'aprovin. Aquesta és la proposta final acordada en la 6a sessió, ja que prèviament, en una sessió anterior, s'havia acordat que les propostes que tinguessin més d'un 30 % d'abstencions haurien d'assolir el 75 % dels vots “SÍ” perquè s'aprovesin.

La votació es pot fer mitjançant paperetes físiques i urnes, tot i que també es pot optar per altres formes de votació per mitjans virtuals.

10. Com assegurem l'accessibilitat, la inclusió i el benestar de les persones assembleïstes?

L'**accessibilitat, la inclusió i el benestar** de les persones participants són elements clau que contribueixen a l'èxit del procés assembleari, ja que són aspectes imprescindibles que permeten la participació i la democràcia interna de l'assemblea. D'aquesta manera, s'aconsegueix un grau d'inclusió horitzontal més gran, la qual cosa redunda en una qualitat més gran del procés i en l'elaboració de les recomanacions finals, així com en l'aprenentatge i el benestar de les persones participants.

Els **valors i principis** que han de regir el desenvolupament d'un procés participatiu per garantir l'accessibilitat i la inclusió de totes les persones participants són: la igualtat d'oportunitats (vinculada a la integració i la justícia social), els drets humans, la representativitat, l'enfocament de gènere, l'equitat i la paritat.

A més d'aquests principis, s'ha d'assegurar una participació inclusiva des de les perspectives de gènere, social, generacional i de diversitat, i posar especial èmfasi en les relacions de poder, tant les intragrups com les estructurals que afecten la societat en el seu conjunt.

Per aplicar aquestes mesures i procediments d'accessibilitat i inclusió s'han de dur a terme les accions següents:

1. Identificar les limitacions i els obstacles per a la participació democràtica, l'accessibilitat i la inclusió horitzontal de les participacions.
2. Establir les mesures per eliminar o mitigar les desigualtats en les possibilitats de participació.
3. Avaluar la participació de manera contínua.

A continuació, s'indiquen algunes mesures que s'han de desenvolupar a fi de garantir l'accessibilitat, la inclusió i el benestar de les persones participants:

- » **Construir confiança i legitimitat:** aquest és un aspecte fonamental que contribuirà al benestar de les persones participants i millorarà el desenvolupament del procés. Per a això, és important tenir un equip de facilitació i d'experts i expertes divers, de diferents territoris, idiomes, accents i colors de pell, que permeti

connectar amb la diversitat de l'assemblea. Un altre aspecte que cal tenir en compte és la proximitat, tenir disponibilitat per atendre les persones assembleistes quan tinguin dubtes respecte al procés o problemes de qualsevol altra índole que afectin la seva participació. En aquest sentit, és important no només estar disponibles, sinó també ser proactius mitjançant trucades si se sap que hi ha problemes que s'han d'atendre.

- **Accessibilitat en l'espai físic:** cal assegurar-se que l'espai físic sigui accessible, perquè persones amb mobilitat reduïda i altres necessitats vinculades amb la mobilitat hi puguin participar en igualtat de condicions. Les condicions d'accessibilitat també s'han de garantir en tots els desplaçaments vinculats amb l'assistència a les sessions: trajectes, allotjament, lloc per menjar, etc.; i s'ha de prioritzar la proximitat entre els diferents llocs per a la seva selecció.
- **Accessibilitat en els materials i continguts:** els materials s'han d'adaptar per a una comprensió millor per part de les persones participants, a més d'atendre situacions de diversitat funcional o necessitats d'accessibilitat cognitiva. Els materials i continguts han de complir:
  - Extensió adequada, considerant el temps previst per a cadascuna de les sessions, així com facilitar-ne la comprensió tenint en compte la diversitat de persones participants.
  - Ús de materials amb diversitat de formes de participació (oral, visual, escrita).
  - Continguts i llenguatge adequats i adaptats a la diversitat de les persones participants, que poden incloure subtítols o transcripció de materials audiovisuals i d'imatges per a persones amb discapacitat auditiva i visual.
- **Accessibilitat informàtica:** en cas que hi hagi sessions virtuals, s'ha d'assegurar l'accessibilitat informàtica de les persones participants. D'aquesta manera, quan s'hagin identificat les dificultats d'accessibilitat informàtica, s'ha de posar a disposició de les persones que el necessitin l'equipament informàtic necessari per participar en l'assemblea, així com atendre les persones amb bretxa digital, mitjançant assistència i suport continu per resoldre possibles problemes tècnics.

Per a això, es pot tenir una figura de suport tècnic permanent durant tots els mesos de les sessions, disponible per assessorar i

resoldre dubtes i incidències amb les persones participants en línia o per telèfon. Aquesta persona també ha d'estar disponible durant el desenvolupament de les sessions per atendre tota mena de casuístiques: problemes amb la connexió, amb l'àudio o el vídeo, d'accés a eines digitals de treball durant la sessió (com ara eines de sondeig o de votació), etc.

A més, es pot oferir un taller previ a l'inici de l'assemblea en què s'abordin algunes qüestions clau per a la participació virtual. Per garantir un inici adequat en cada sessió també es recomana fer una prova de vídeo i d'àudio en el temps de benvinguda previ al començament de la sessió, de manera que les incidències es puguin resoldre abans de començar en una sala tècnica en línia o per telèfon.

- **Acompanyament en l'idioma:** atenent la diversitat lingüística, pot ser necessari disposar de traducció en diferents idiomes per part de l'equip de facilitadors i facilitadores o per part de traductors professionals.
- **Inclusió durant els tallers:** s'ha de tenir en compte la igualtat d'oportunitats de les diferents persones a l'hora d'expressar-se. Per a això se suggereix el treball en grups petits, d'un màxim de 10 persones, que reflecteixin, al seu torn, la diversitat de l'assemblea, en què la facilitació ha de controlar els temps d'intervenció i assegurar la participació igualitària. Caldria incloure-hi també l'ús de tècniques amb diversitat de formes de participació (oral, visual, escrita) i de repartiment igualitari del temps o la possibilitat de participació per persona.
- **Inclusió en els continguts i materials:** els documents que es generin han d'utilitzar llenguatge inclusiu i imatges que mostrin la diversitat de la població, així com contribuir a modificar estereotips discriminatoris i rols que afavoreixen la desigualtat social.
- **Consideració respecte a l'impacte emocional de la informació sobre canvi climàtic:** s'ha de tenir en compte la dimensió emocional del canvi climàtic en el disseny i en el seguiment de les persones participants. En les sessions es pot disposar de taules d'observació en què els facilitadors i les facilitadores indiquin com ha funcionat la sessió en relació amb la participació o aspectes emocionals i, si és necessari, parlar personalment o trucar telefònicament aquestes persones que ho necessiten. També és important formar els facilitadors i les facilitadores en habilitats específiques relacionades amb l'atmosfera grupal.

11. Com comuniquem el procés i els resultats de l'assemblea?

És important la comunicació i la difusió de l'assemblea ciutadana climàtica, no només dels seus resultats, sinó també del seu procés, amb l'objectiu de generar expectativa i sensibilitat en la ciutadania.

No obstant això, es pot generar un conflicte d'interessos entre la comunicació externa del procés en nom de la transparència i la confidencialitat de les persones assembleistes.

En el cas de l'**Assemblea Ciutadana per al Clima** d'àmbit estatal, es va assegurar des del primer moment la confidencialitat i l'anonimat de les persones participants amb l'objectiu de protegir la independència, la neutralitat i l'objectivitat del procés deliberatiu de l'assemblea i assegurar que les persones assembleistes poguessin exercir el seu paper des de la llibertat i la independència, així com garantir-ne la protecció i la privacitat durant tot el procés. Les persones assembleistes no van sortir de l'anonimat fins a la presentació de les recomanacions, i ho van fer de manera voluntària.

Això va ser en detriment d'una visibilitat més gran de l'assemblea durant el procés de deliberació i elaboració de recomanacions. És interessant trobar una fórmula en què es pugui mantenir la privacitat i alhora fer difusió.

D'altra banda, la visibilitat de l'assemblea també depèn, tornant a l'inici de la guia, del dilema en el marc del qual es planteja. Si l'assemblea no sorgeix d'un dilema específic, conegut per la ciutadania, en el qual hi pot haver alguna mena de conflicte, tindrà menys visibilitat.

De qualsevol manera, és important connectar les assemblees amb el maxipúblic a través dels mitjans de comunicació pública, però també a través d'altres espais participatius que es puguin desenvolupar amb la informació que es genera de l'assemblea.

12. Com fem el seguiment del procés i de les persones de l'assemblea?

Com expliquem a l'apartat de “**Quins objectius té una assemblea ciutadana per al clima?**”, l'assemblea ciutadana no només té en compte els resultats, que són les recomanacions que es lliuren als actors corresponents, sinó també el **procés** i les **persones** que hi participen.

En aquest sentit, per a algunes persones participants l'assemblea pot suposar una experiència vital de gran impacte de la qual surten amb un alt grau de compromís i expectativa, ja que poden continuar contribuint a la lluita contra el canvi climàtic.

És per això que és important tenir algun **mecanisme de seguiment del procés** posterior a l'assemblea, amb l'objectiu de poder oferir acompanyament a les persones assembleistes que hi volen continuar treballant, perquè ho puguin fer d'una manera organitzada i coherent. D'aquesta manera, evitarem generar la frustració en les persones d'arribar al final del procés i no trobar possibilitats de continuar aportant a la causa en la qual s'han empoderat al llarg del temps que ha durat l'assemblea.

En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima d'àmbit estatal, aquest acompanyament va durar sis mesos després de l'última sessió de l'assemblea i es va tenir un equip de suport que va ajudar les persones assembleistes, d'una banda, amb el lliurament de les recomanacions als diferents actors identificats (Govern, Parlament, comunitats autònomes, sindicats, tercer sector, empreses...) i, d'altra banda, amb l'acompanyament en la conformació d'una associació per disposar d'una fórmula jurídica que els donés el suport per poder continuar treballant en la lluita contra el canvi climàtic.

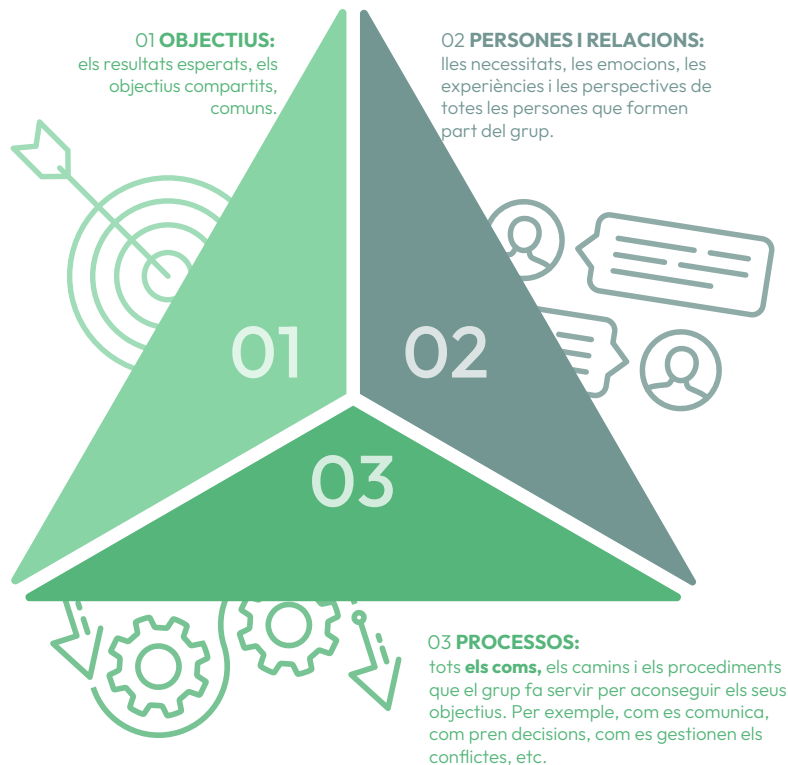
13. Com es pot facilitar una assemblea ciutadana climàtica?

Què és la facilitació?

La facilitació de grups, segons l'IIFACE (Institut de Facilitació i Canvi), és el conjunt d'habilitats, tècniques i eines per crear les condicions que permetin un desenvolupament satisfactori dels processos grupals i personals; tant en la consecució dels seus objectius i la realització de la seva visió com en la creació d'un clima relacional en què regni la confiança i una comunicació fluida, empàtica i honesta.

En aquest sentit, la facilitació ha de tenir cura dels **tres pilars del treball en grup**, és a dir, del procés, de les persones i dels objectius.

ELS TRES PILARS DEL TREBALL EN GRUPO

- **Cura dels objectius:** els objectius constitueixen el **resultat** que el grup espera assolir, en el cas de les assemblees ciutadanes climàtiques serien les **recomanacions** que s'han d'assolir derivades del mandat de l'Assemblea. La facilitació ajuda el grup a, conjuntament, encaminar-se i aconseguir els seus objectius de la manera més satisfactòria possible.

- **Cura del procés:** els **processos** són summament importants, ja que aquests no només ens poden fer arribar a la consecució d'objectius, sinó que poden aconseguir que les persones hagin viscut aquest camí d'una manera satisfactòria i eficaç i que s'hagi potenciat la intel·ligència grupal. Des de la facilitació s'ha de dissenyar el procés com a element clau perquè el grup pugui assolir els seus objectius.

El procés pot tenir diferents etapes, amb objectius diferents. Per exemple, en el cas d'una assemblea ciutadana climàtica, les diferents etapes del procés correspondrien a les fases:

- Aprenentatge i coneixement
- Reflexió i deliberació
- Elaboració de recomanacions
- Presa de decisions per a l'adopció de les recomanacions

Cadascuna d'aquestes etapes disposarà de tècniques i eines específiques per assolir els objectius que es plantegen en cadascuna.

- **Cura de les persones:** el tercer pilar fonamental són les **persones**. Els grups estan formats per persones, que són éssers complexos, plens d'experiències viscudes i relacions entre elles.

Aquest pilar és el que comporta més complexitat i, alhora, té una importància central. Des de la facilitació hem d'ajudar els grups a acollir les necessitats de les persones, les diferències individuals i escoltar la diversitat de veus. La cura de les persones permet buscar l'equilibri entre els espais personal i el grupal, identificant i respectant els límits personals dels individus.

Quines són les funcions de la facilitació en una assemblea ciutadana climàtica?

Les funcions de la facilitació en una assemblea ciutadana climàtica són:

1. Dissenyar de manera detallada el procés i les tècniques i eines per a cadascun dels espais grupals que ajudin a assolir els objectius i els resultats acordats.
2. Potenciar la creació d'un ambient satisfactori.
3. Guiar el grup cap a resultats útils i adequats.
4. Prevenir i transformar conflictes.
5. Assegurar l'equitat i l'equilibri de poder en el grup.
6. Fomentar la participació i el compromís de les persones involucrades.

Quines habilitats són necessàries per a la facilitació d'una assemblea ciutadana climàtica?

A continuació, s'enumeren algunes habilitats de la facilitació.¹:

- Crear una atmosfera segura i cohesió de grup. Algunes recomanacions:
  - Convidar a la participació i donar espai per a les contribucions de cada persona.
  - Donar suport a les persones perquè es comuniquin.
  - Agrair la participació i les contribucions de cadascú.
  - Creure en el grup i mantenir una actitud positiva. No deixar sol el grup.
  - Admetre i corregir els errors d'un mateix.
  - Conrear el sentit de l'humor.

-----

¹ «Introducción a la facilitación de procesos», Módulo I. Curso Básico Anual de Facilitación de Grupos. Altekio, 202

- Manejar les habilitats de comunicació. Algunes recomanacions:
  - Escoltar amb atenció i llegir senyals en els diferents canals de comunicació.
  - Emmarcar i parafrasejar en els moments adequats de manera clara, concisa i organitzada.
  - Aprendre a metacomunicar.
  - Agrupar i sintetitzar les idees.
  - Donar feedback empàtic.

- Deslligar-se del contingut suspenent el punt de vista propi. Algunes recomanacions:
  - Mantenir la curiositat sobre el tema i sobre les diferents contribucions.
  - Reconèixer la meva diversitat interna sobre el tema.
  - Ser conscient dels valors, els resultats o les qualitats amb què et sols identificar més i amb què no et sols identificar, i generar fluïdesa i sentit de l'humor cap a aquests.
  - Empatitzar amb les diferents actituds.
  - Moure's físicament per ser a prop de les diferents persones amb diferents opinions.

- Identificar i controlar emocions personals i en el grup, així com encarar el conflicte amb facilitat. Algunes recomanacions:
  - Observar el llenguatge no verbal i paraverbal de les persones.
  - Observar les interaccions en el grup.
  - Reconèixer les emocions d'un mateix.
  - Identificar l'atmosfera grupal
  - Conèixer els límits d'un mateix.
  - Conrear la flexibilitat interna i la paciència.
  - Tenir resistència física.

- Veure si hi ha atacs a persones específiques.
  - Voluntat d'aprendre de les persones, de la seva cultura i context social.
- » Dissenyar el procés i saber quan renunciar al pla i adaptar-se al que la situació requereixi. Algunes recomanacions:
- Fomentar un pensament creatiu capaç d'enllaçar idees i relacionar conceptes.
  - Conèixer un conjunt divers de tècniques i metodologies.
  - Tenir bona memòria.
  - Veure totes les persones com algú de qui aprendre.
  - Celebrar les contribucions de les persones del grup que aporten saviesa per al procés grupal.
  - Escoltar el feedback grupal davant d'un canvi de plans.
  - Conrear un esperit d'aprenentatge i compromís amb la bona pràctica.

14. Quines són les tècniques i les eines per a la facilitació d'una assemblea ciutadana climàtica?

Tècniques per facilitar el diàleg i la participació d'una assemblea ciutadana climàtica

En la facilitació d'una assemblea ciutadana climàtica és imprescindible fomentar la reflexió i la deliberació de les persones participants sobre les mesures a les quals la ciutadania està disposada a donar suport per combatre el canvi climàtic. En aquest sentit, per **fomentar el diàleg** és molt útil utilitzar tècniques que fomentin la **participació**.

L'ús d'aquestes tècniques facilita que hi hagi una participació equilibrada, és a dir, que s'expressin opinions de més diversitat i que es tinguin en compte els diferents estils i ritmes de comunicació. S'evita que hi hagi acaparament de la paraula, així com que hi hagi persones que no expressin la seva opinió quan ho haurien volgut fer.

La **mida del grup** és una variable fonamental en la participació. En els grups més grans la participació disminueix substancialment, en un grup petit és més fàcil parlar perquè hi ha més temps disponible per persona i és més fàcil resoldre pors i tensions a l'hora d'intervenir. Per poder mantenir un bon nivell de participació en un grup gran, aquest es pot dividir en subgrups².

En aquest sentit, es recomana treballar a nivells diferents i amb tècniques diferents:

- **Personal:** consisteix en un treball d'àmbit individual en el qual es duu a terme una reflexió prèvia en què cada persona participant pensa en silenci algunes idees sobre el tema, amb un temps definit (normalment breu, entre 1 i 5 minuts), i les anota en un full o nota autoadhesiva.
- **Subgrups:** en el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima estatal, les 100 persones assembleistes han treballat al llarg de les sessions en grups estables de 10 persones, dos grups per

-----

² «Grupos inteligentes», F. Cembranos i J. A. Medina, Ed. Popular, Madrid 2003

cada àrea de vida; en total, 10 grups de treball (grups de l'1 al 10). Cadascun d'aquests s'ha format amb els mateixos criteris de selecció de l'Assemblea, és a dir, tenint en compte la diversitat i la representativitat de l'estructura de la població espanyola, de manera que cada grup representava una "mini-Espanya".

La divisió en grups de 10 i 20 ha servit per dialogar, elaborar propostes i arribar a acords de manera més àgil que en format de plenari de 100, i així s'ha donat espai perquè totes les persones de l'ACC poguessin aportar-hi coses i s'ha possibilitat el pensament en interacció.

També s'han tingut moments d'intercanvi entre grups de 10 i 20 que han permès que totes les persones poguessin conèixer i aportar a les propostes de totes les AVS, independentment del grup en què estiguessin.

- **Plenari:** s'han dut a terme debats en plenari per presentar el treball fet pels grups. En un plenari es poden utilitzar diverses tècniques:
  - **Ronda:** en la ronda tothom parla una vegada, abans que algú parli dues vegades.
  - **Torn de paraula:** la persona que vol parlar demana la paraula aixecant la mà o mitjançant un altre mecanisme que s'hagi acordat.

Tècniques per acompanyar les fases d'una assemblea ciutadana climàtica

Es proposen diferents **tècniques i eines** per acompanyar les **fases** del procés de l'Assemblea Ciutadana Climàtica.

Es presenta una caixa d'eines de tècniques que s'utilitzaran depenent del moment del procés, algunes de les quals només es faran servir en cas que siguin necessàries, ja que una assemblea és un procés viu.

S'adjunta una **fitxa en annexos** amb l'esquema general de les tècniques per acompanyar les fases.

FASE D'APRENTATGE I CONEIXEMENT

En aquesta fase, les persones participants prenen contacte amb el coneixement expert. La facilitació ha d'acompanyar les persones perquè compreguin la informació i generin un aprenentatge significatiu.

» Objectius de la fase:

- Proporcionar informació equilibrada i tècnica i eines d'anàlisi crítica sobre dades i informació sobre CC.
- Presentar les temàtiques clau que s'han d'abordar durant l'assemblea.
- Presentar evidències i proves sobre impactes i causes del CC en relació amb les temàtiques i les possibles mesures d'adaptació i mitigació.

» Tècniques recomanades per a aquesta fase:

- **Presentacions a càrrec del grup d'experts i expertes:** el panel d'experts i expertes independent proporcionarà informació equilibrada i neutral sobre les causes, les conseqüències i els impactes del canvi climàtic.

A continuació, presentem una sèrie de continguts sobre canvi climàtic que suggerim que s'haurien de treballar en aquesta fase. Es comparteixen els vídeos de l'Assemblea Ciutadana per al Clima de l'Estat espanyol, com a referència, i material que es podria fer servir.

INTRODUCCIÓ AL CANVI CLIMÀTIC, CAUSES I IMPACTES

- ▶ [Què és el canvi climàtic?, quins són els processos i els agents que el determinen?](#) Isabel Moreno.
- ▶ [Quines són les causes del canvi climàtic?](#) Fernando Valladares.
- ▶ [Quins són els impactes en sistemes naturals i humans?](#) José Manuel Moreno.

ESCENARIS CLIMÀTICS

- ▶ [Què són els escenaris climàtics? Visió general.](#) José Manuel Gutiérrez.
- ▶ [Projeccions climàtiques per a Espanya.](#) Beatriz Hervella.

ADAPTACIÓ I MITIGACIÓ

- ▶ [Adaptació al canvi climàtic.](#) Francisco Heras.
- ▶ [Mitigació del canvi climàtic.](#) Marta Torres.

TRACTATS INTERNACIONALS I COMPROMISOS EN MATÈRIA DE CC

- ▶ Tractats internacionals. Ana Barreira.
- ▶ Compromisos i marc de lluita contra el canvi climàtic a Espanya. Valvanera Ulargui.

IMPACTES DEL CANVI CLIMÀTIC

- ▶ Impacte del canvi climàtic en la salut global. María Neira González.
- ▶ Impactes principals del canvi climàtic en la salut de la població espanyola. Cristina Linares.
- ▶ Impactes principals del CC sobre els ecosistemes d'àmbit global i estatal. Marta Múgica (Europarc España).

CONCEPTE DE VULNERABILITAT I TRANSICIÓ GLOBAL I JUSTA

- ▶ Vulnerabilitat davant del canvi climàtic: impactes per gènere, edat, classe, origen. Miriam C. Leirós (Teachers for Future).
- ▶ Transició global: social i ecològica. Asunción Lera St. Clair.
- ▶ Transició justa. Joaquín Nieto.

MESURES PER A LA MITIGACIÓ DEL CANVI CLIMÀTIC

- ▶ Panoràmica del PNIEC, incloent-hi dades econòmiques/ocupació. Mikel González Eguino.
- ▶ Actuacions per a la mitigació del canvi climàtic: la comunitat pel clima. Victor Viñuales.

ESTRATÈGIES PER A L'ADAPTACIÓ I LA REDUCCIÓ DEL RISC AL CANVI CLIMÀTIC

- ▶ PNACC Pla nacional d'adaptació al CC. MITECO.
- ▶ L'adaptació de la costa. Iñigo Losada.
- ▶ Estratègies adaptatives de reducció del risc al canvi climàtic: el cas de l'aigua. Elena López Gunn.
- ▶ Estratègies per a l'adaptació i la reducció del risc al canvi climàtic en la indústria. Cristina Rivero.

TEMÀTIQUES TRANSVERSALS

- ▶ Riscos climàtics i adaptació al canvi climàtic: també a Espanya. Francisco Doblas-Reyes.
- ▶ Incentius i desincentius econòmics per afavorir una economia sostenible i baixa en carboni. Iñaki Arto i Xaquim Garcia.

- **Reflexió individual:** exercici de reflexió individual de continguts exposats.
- **Preguntes i respostes:** les persones participants elaboren preguntes al grup d'experts i expertes i de testimonis sobre

els dubtes que els van sorgint en funció de la informació que van rebent i assimilant, i aquests i aquestes els responen, bé durant la sessió, bé entre sessions, a través de vídeos o fulls informatius. Si la sessió és en línia, es poden formular a través del xat de l'eina de videoconferència, però també hi ha altres eines digitals per fer preguntes, com ara Slido.

FASE DE REFLEXIÓ I DELIBERACIÓ:

La fase de reflexió i deliberació acompanya el procés d'aprenentatge i coneixement i afavoreix la reflexió i la creació de coneixement col·lectiu. Es promou un procés de discussió i debat sobre els coneixements i les evidències que mostren els experts i expertes i els testimonis a fi de consolidar coneixements i resoldre dubtes.

La deliberació cerca que emergeixi la saviesa col·lectiva i la creació conjunta a través d'un procés dinàmic de diàleg, deliberació i exploració, amb l'objectiu d'entendre millor els aspectes clau relacionats amb el canvi climàtic, generar idees i propostes i projectar de cara al futur.

» Objectius de la fase:

- Generar discussió sobre la urgència d'abordar aquest problema global.
- Desenvolupar i compartir visions sobre el futur desitjat.
- Desenvolupar pautes per a la transformació de la societat i opcions d'acció per aconseguir el futur desitjat.

» Tècniques recomanades per a aquesta fase:

- **Reflexió en grups:** es reflexiona i es comparteixen les reflexions mitjançant un treball en grups.

Algunes preguntes motivadores per a la reflexió:

- *Quins dubtes et queden sobre el canvi climàtic, les seves causes i impactes? Quins aspectes necessaries conèixer millor?*
- *Quines inquietuds, dubtes o preocupacions tens respecte a la mitigació i l'adaptació?*
- *Quins creus que són els abastos i les conseqüències de les mesures acordades en els tractats internacionals?*
- *Què estem fent per mitigar el CC? Et sembla suficient? En quines temàtiques s'està posant més el focus?*

- *Què estem fent per adaptar-nos al CC? Et sembla suficient? En quines temàtiques s'està posant més el focus?*

- **Fòrum obert:** aquesta dinàmica permet relacionar-nos amb el canvi climàtic des d'un punt de vista més personal i assolir un grau de comprensió més alt de la temàtica. A més, millora la comunicació interna i potencia la cohesió grupal.

Es poden utilitzar testimonis en primera persona sobre els impactes del canvi climàtic en la vida de diferents actors del territori com a element introductori. A continuació, compartim alguns testimonis de l'Assemblea Ciutadana per al Clima de l'Estat espanyol.

- ▶ [Vídeo testimoni 1: Participació de la joventut davant el canvi climàtic.](#) Lara Padilla.
- ▶ [Vídeo testimoni 2: Migració climàtica.](#) Papalaye Seck
- ▶ [Vídeo testimoni 3: Impactes del canvi climàtic en l'agricultura.](#) Natalia Llorente Nosti.
- ▶ [Vídeo testimoni 4: Més enllà del carbó, hi ha vida i feina per a les conques mineres.](#) Isabel Caboalles.
- ▶ [Vídeo testimoni 5: Agricultura, una experiència vital d'adaptació contínua.](#) Vicent Borrás.

Se suggereix utilitzar una pregunta motivadora del debat, com ara: *Com vivim i com ens afecta el canvi climàtic en el nostre dia a dia?*

S'introdueixen quatre portes des de les quals es poden expressar: *1. Preocupació, por, enuig, tristesa, ansietat; 2. Esperança, optimisme, confiança; 3. Desconnexió, indiferència; 4. Altres.*

- **Escenaris climàtics:** s'exploren diferents escenaris climàtics d'àmbit estatal i es dialoga sobre els impactes en la vida de les persones als diferents territoris de l'estat espanyol.

Se suggereix utilitzar una pregunta motivadora: *Com m'imagino els escenaris (temperatura i precipitació) en el territori on visc i quin impacte podrien tenir?*

- **Narratives de futur:** s'exploren i s'analitzen diferents escenaris de futur marcats pels camins de mitigació i les estratègies d'adaptació adoptades des de diferents lideratges per lluitar contra el canvi climàtic.

Es narren quatre històries fictícies que exploren diversos escenaris futurs i camins per recórrer, en què es reflecteixen diferents mesures i actuacions per abordar el CC. Es generen grups de treball per contrastar els diferents futurs definint els elements desitjables de cadascun. Aquests elements configuraran l'escenari de futur desitjat.

FASE D'ELABORACIÓ DE RECOMANACIONS

En aquesta fase s'elaboren i es redacten les propostes de recomanacions, les quals es desenvoluparan en grups de participants organitzats per àrees o temàtiques.

» Objectius de la fase:

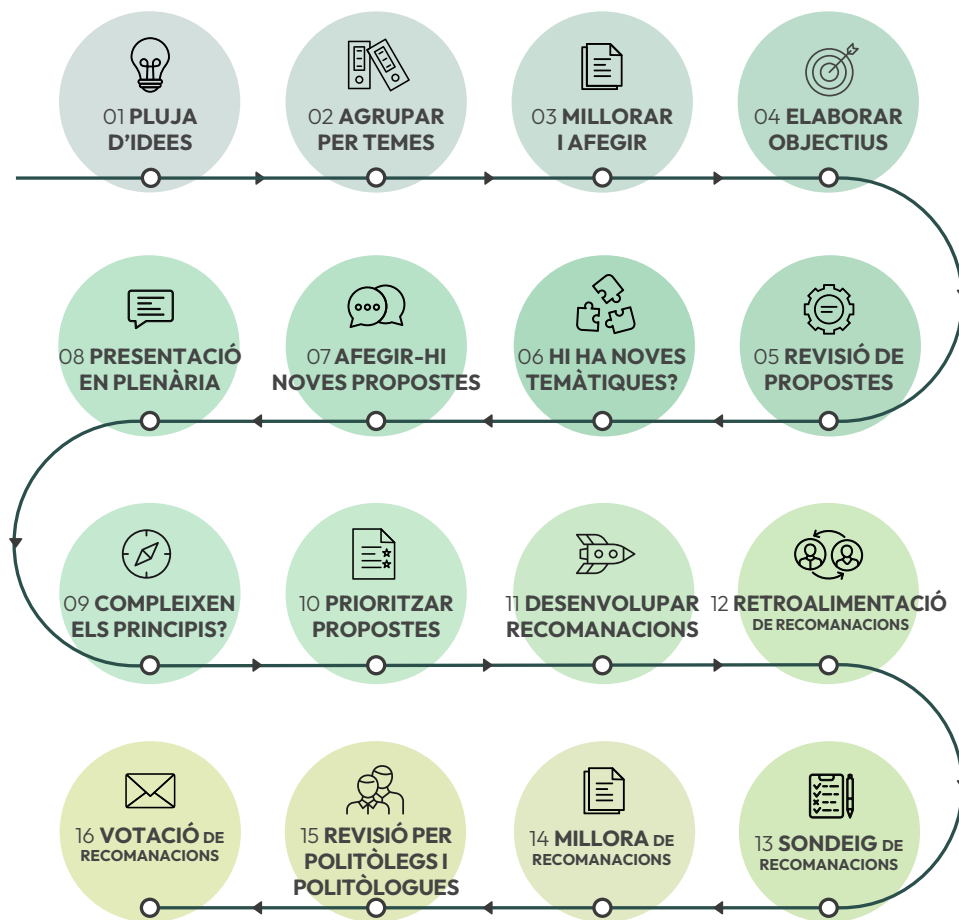
- Elaborar les propostes de recomanacions.
- Establir mecanismes de retroalimentació perquè totes les persones participants de l'Assemblea puguin conèixer i oferir suggeriments a les recomanacions.
- Revisar si compleixen els principis establerts per l'assemblea.
- Proporcionar retroalimentació sobre la redacció i la qualitat tècnica de les propostes perquè tinguin un impacte en el sistema polític.

» Procés d'elaboració de recomanacions:

- Pluja de propostes.
- Agrupació de les propostes per temàtiques
- Millorar i afegir altres propostes.
- Elaborar objectius.
- Revisar les propostes.
- Identificar noves temàtiques.
- Afegir noves propostes.
- Presentar propostes en plenari.
- Revisar si es compleixen els principis.
- Prioritzar propostes.

- Desenvolupar recomanacions.
- Retroalimentar recomanacions.
- Sondejar recomanacions.
- Millorar recomanacions.
- Revisar recomanacions amb politòlegs.
- Votar recomanacions.

PROCÉS D'ELABORACIÓ DE RECOMANACIONS

» Tècniques recomanades per a aquesta fase:

- **Pluja d'idees i agrupar:** elaborar una primera bateria de propostes per aconseguir una Espanya més segura i justa davant del CC. Posteriorment, s'agrupen les idees per temàtica.

Es recomana utilitzar algunes preguntes motivadores:

- *Quins canvis s'haurien de fer per actuar sobre les causes del CC i reduir les emissions de GEI?*
- *Quins canvis s'haurien de fer per evitar i reduir els impactes i els riscos del CC?*

- **Revisar i millorar les propostes:** partint de la primera pluja d'idees de propostes agrupades per temàtiques, es fa una revisió en vista de les evidències i les proves proporcionades per experts i expertes i testimonis.

Es complementen i es milloren les propostes, s'afegeixen noves propostes si es considera necessari i, si cal, es revisa fer una nova agrupació per temàtiques.

Per a aquest treball es disposarà de la bateria de preguntes elaborades pel grup d'experts i expertes que ajudin a aprofundir i complementar la informació:

- *Penseu que és interessant afegir o complementar alguna proposta, en les temàtiques ja existents?*
- *S'han d'afegir noves propostes a les noves temàtiques que s'han identificat?*

- **Elaborar objectius:** els objectius representen les metes que volem assolir en la lluita contra el canvi climàtic. Representen els assoliments que volem aconseguir com a assemblea a través de les recomanacions. Les recomanacions identifiquen accions específiques: "el com" aconseguim aquests objectius.

Els objectius han de ser:

- Clars i específics
- Mesurables: formulats de manera que tinguin un resultat assequible.
- Realistes: referits a processos reals que es puguin observar.

- **Revisar si les propostes compleixen els principis de l'assemblea:** cal fer una revisió de les propostes per veure si es compleixen els principis establerts per l'assemblea.

D'aquesta manera, farem una prioritització de propostes en funció de les que compleixen els principis i les que no el compleixen.

En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima, els principis que haurien de complir les propostes són si **contribueixen a l'adaptació i la mitigació del canvi climàtic i a la transició justa**.

- **Desenvolupar les recomanacions:** una vegada prioritzades les propostes, es desenvolupen les recomanacions, és a dir, es redacten. Per a això, s'han d'elaborar els apartats següents:

- Títol de la recomanació.
- Objectiu al qual contribueix.
- Descripció.
- Justificació:
  - Problemàtica a la qual respon.
  - Importància que li dona la ciutadania. Per què li sembla important a la ciutadania?
  - Contribueix a l'adaptació o la mitigació del CC?
  - Contribueix a la transició justa?
- Actors responsables i implicats

Als annexos s'adjunta un [model de fitxa d'elaboració de recomanacions](#).

- **Philipps 6x6:** serveix per poder generar **retroalimentació** de les propostes entre els diferents grups de treball.

Es formen 6 grups de 6 persones que parlen 6 minuts i, posteriorment, es canvien les persones dels grups. Aquesta tècnica es pot adaptar ampliant el nombre de persones i grups. A l'Assemblea Ciutadana per al Clima es va fer servir el Philipps 10x10, en el qual 10 grups de 10 persones van recollir aportacions de les persones participants d'altres grups sobre les propostes per a cadascuna de les àrees.

FASE DE PRESA DE DECISIONS

En aquesta fase es duu a terme la votació de les recomanacions. Per a això, s'ha d'haver acordat prèviament quin és el sistema de presa de decisions de l'assemblea.

En el cas de l'Assemblea Ciutadana per al Clima, el mètode utilitzat va ser la votació per majoria simple.

La votació es pot fer mitjançant paperetes i urnes o mitjançant eines digitals.

Es proposa seguir els passos següents:

1. Presentació de la proposta.
2. Preguntes i respostes per aclarir la proposta.
3. Aportacions o millores de la proposta: sondeig de les aportacions.
4. Reformulació de la proposta, tenint en compte el sondeig de les aportacions.
5. Votació per al grau d'acord
6. Recompte de vots.
7. Presentació de resultats finals.

» Tècniques recomanades per a aquesta fase:

- **Sondejar les recomanacions:** se sondegen les recomanacions elaborades per saber quin n'és el grau d'acceptació, de manera que es puguin recollir aportacions, comentaris i suggeriments de les persones participants amb la finalitat de millorar-les i, així, aconseguir més suport en la votació final.

El sondeig es pot fer mitjançant alguna eina digital, com per exemple, el SurveyMonkey, o mitjançant la tècnica de semàfor amb adhesius de colors vermell, groc o verd.

Els resultats del sondeig poden ser:

- **Sí:** s'accepta la proposta
- **No:** no s'accepta la proposta
- **Abstenció:** s'ha de millorar/reformular. S'ofereixen les opcions següents per especificar aquest punt:
  - No entenc la proposta.
  - Crec que cal concretar-la més.
  - No està alineada amb la mitigació i/o l'adaptació.
  - No està alineada amb la transformació justa.
  - Altres.

■ **Votar les recomanacions:** es vota cada proposta amb les possibilitats següents:

- **Es marca Sí:** s'accepta la proposta.
- **Es marca No:** no s'accepta la proposta.
- **No es marca res:** abstenció.
- Qualsevol altra opció es considerarà com a vot nul.

Eines digitals i tecnològiques per facilitar una Assemblea Ciutadana Climàtica

A continuació, es descriuen les eines tecnològiques que s'han de fer servir per a les sessions, principalment les sessions virtuals.

» Eines de videoconferències:

- **Zoom:** les sessions virtuals es poden fer a través de la plataforma virtual Zoom, per la seva capacitat i la integració en aquesta de múltiples eines i aplicacions que s'utilitzaran durant la facilitació, la qual cosa farà més fàcil i simple la participació, ja que està integrada en un mateix espai.

Té capacitat fins a 500 participants, amb possibilitat de generar sales de grups petits de treball col·laboratiu. Permet fer videoconferències, ponències i tallers mitjançant la funció de compartir pantalla. Permet enregistrar la sessió, retransmetre-la en streaming a través de YouTube o Facebook Live i transcriure l'àudio de la reunió. Permet disposar de xat de manera paral·lela al vídeo per respondre inquietuds o parlar de manera privada amb les persones participants.

Incorpora l'accés directe dins de la seva plataforma a les aplicacions que es faran servir en la facilitació en línia i en les comunicacions, com ara: Google Workspace, Slack, Slido, Miro, Mural.

Permet la participació mitjançant trucada, la qual cosa augmenta les possibilitats de participació en zones de baixa cobertura o l'accessibilitat de persones poc habituades a internet.

Permet l'assistència en remot sense necessitat d'altres programes addicionals, la qual cosa és un avantatge per al suport tècnic a les persones participants.

» Eines de treball col·laboratiu:

- **Groupmap:** és una eina de presa de decisions en col·laboració que permet que les persones participants intercanviïn idees de manera eficient, discuteixin els resultats i decideixin la millor solució. Permet obtenir informes sobre resultats per millorar la qualitat de la decisió. Disposa de múltiples eines de prioritització.

- **Mural:** és un espai de col·laboració visual i resolució de problemes amb una tela digital fàcil d'utilitzar. Té funcions de facilitació potents i mètodes guiats.
- **Miro:** és una plataforma de pissarra col·laborativa en línia que permet que els equips distribuïts treballin junts de manera efectiva i els proporciona un espai per capturar idees, cocrear sense esforç i col·laborar com si estiguessin treballant de costat.

» **Eines de sondejos, enquestes i votacions:**

- **Mentimeter:** sistema de creació d'enquestes, permet llançar diferents tipus de preguntes i recollir i presentar la informació en múltiples formats (votació, eixos de coordenades, núvol de paraules, teranyina, etc.). No requereix registre.
- **Sli.do:** eina per a l'avaluació instantània de dinàmiques, facilita el procés de presa de decisions en grups grans de manera sincrònica i simultània. Permet mostrar preferències i organitzar les propostes d'acord amb la valoració obtinguda. Accés fàcil a través del mòbil amb codi d'accés.

15. Bibliografia

» **Informe final de l'Assemblea Ciutadana per al Clima.**

Disponible a: https://asambleaciudadanadelcambioclimatico.es/wp-content/uploads/2022/11/Informe-final_ACC_digital_creditos_alta.pdf

» **Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave** © OCDE 2020

Disponible a: <https://doi.org/10.1787/339306da-en>

» **Pàgina web de l'Assemblea Ciutadana de Guipúscoa.**

Disponible a: https://www.gipuzkoa.eus/es/web/herritarrenbatzarra/que_es

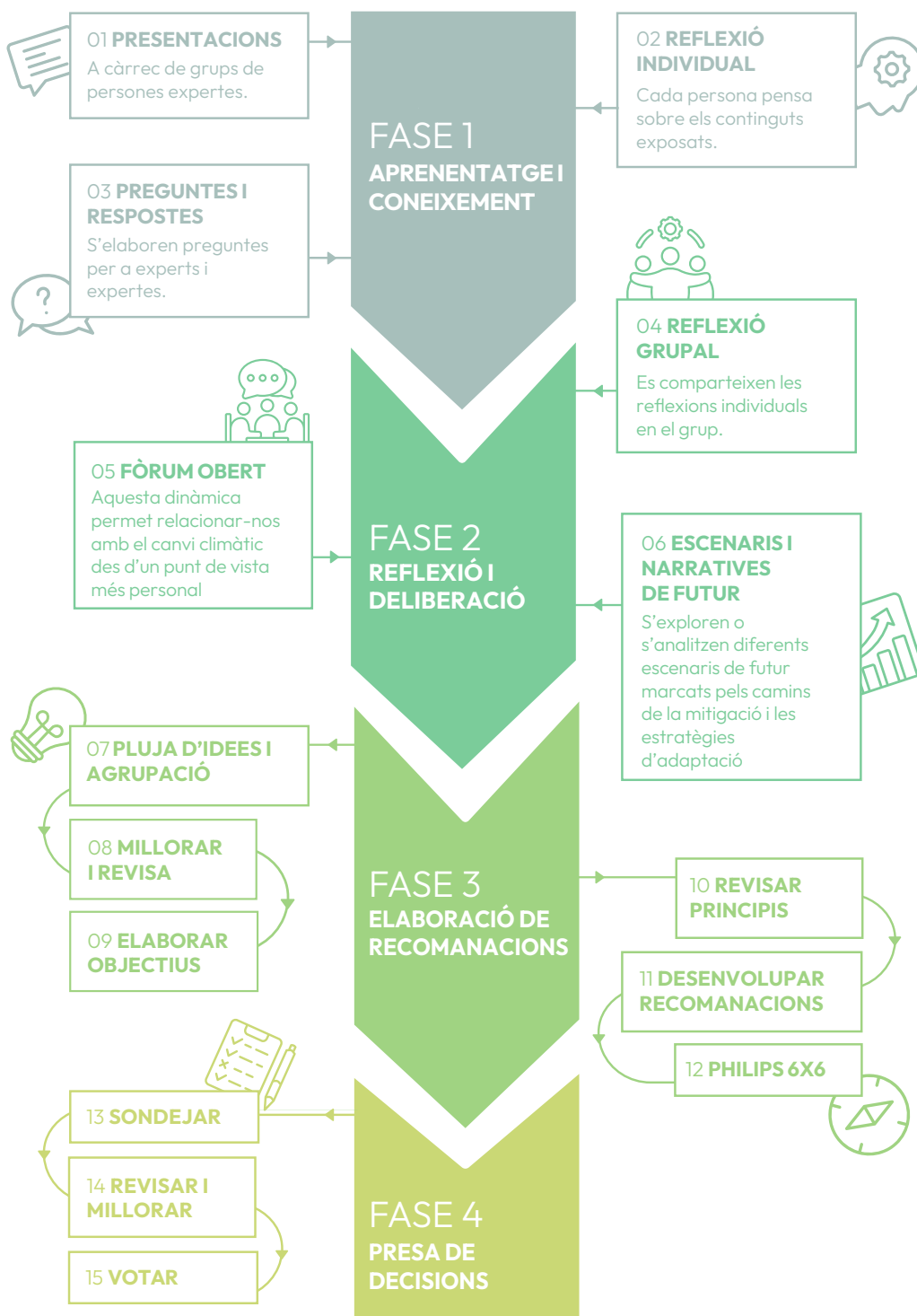
» **Preparing for a climate assembly. Guidance for policy officials.**
KNOCA.

Disponible a: https://knoca.eu/app/uploads/2022/06/Preparing_for_a_Climate_Assembly_report_v3.pdf

16. Annexos

FITXA PER A LA FACILITACIÓ D'ASSEMBLEES CIUTADANES CLIMÀTIQUES

FASES D'UNA ASSEMBLEA CIUTADANA CLIMÀTICA I LES TÈCNiques ASSOCIADES

FITXA PER A L'ELABORACIÓ DE RECOMANACIONS

Proposta núm.**Títol de la proposta:****Objectiu al qual contribueix:****Descripció:****Justificació:**

- Problemàtica a la qual respon:
- Importància que li dona la ciutadania:
per què li sembla important a la ciutadania
- Contribueix a l'adaptació o a la mitigació al CC?
- Contribueix a la transició justa?

Actors responsables i implicats:

GUIA DE FACILITACIÓ I ESCALETA DE SESSIÓ

» **Data i horari:**

» **Lloc:**

» **Objectius del taller:**

» **Rols:**

- **Experta:** presenta informació recopilada per poder aprofundir en les propostes. Les expertes són les encarregades de portar la informació de la justificació i dels actors (es faran unes categories prèvies d'actors possibles per facilitar això). El treball de les expertes és ajudar a reflexionar, ajudar a justificar les propostes i organitzar les propostes de cara a la seva presentació o que s'entenguin més.
- **Facilitadora:** facilita el diàleg i fa preguntes per comprovar en quina mesura s'accepten o no els suggeriments de les expertes i en quina mesura s'elaboren noves propostes d'acord amb la nova informació.

Hora	Temps	Contingut	Desenvolupament i metodologia	Responsables	Facilitadores de grups
10 h	5'	Inauguració i benvinguda	Benvinguda: breus paraules de benvinguda i acollida de persones participants		
10.05 h	5'	Presentació del procés general, de la sessió, de l'objectiu, de l'agenda	Presentació: presentació de la sessió, dels objectius, de l'agenda. Presentació del procés general. Material: PPT Resultat esperat: acollida i claredat en els objectius de la jornada. Claredat en la metodologia.		
10.10 h	10'	■ ESPAI DE REFLEXIÓ I DEBAT Presentació de l'estat d'avenç de les propostes	Presentació de l'estat d'avenç de les propostes En plenària: Resultat esperat: transparència i claredat sobre l'estat de la qüestió.		

Hora	Temps	Contingut	Desenvolupament i metodologia	Responsables	Facilitadores de grups
10.20 h	30'	<p>■ ESPAI D'APRENENTATGE I CONEIXEMENT</p> <p>Presentació de temàtiques transversals</p>	<p><u>Presentació de temàtiques transversals</u></p> <p>En plenària [20]:</p> <p>Preguntes i respostes [10]: Es recullen les preguntes pel xat del Zoom.</p>		
10.50 h	25'	<p>■ ESPAI DE REFLEXIÓ I DEBAT</p> <p>Presentació de la visió global de les propostes i objectius per AVS</p>	<p><u>Presentació de la visió global de les propostes i objectius per AVS</u></p> <p>En plenària (5): s'explica la metodologia</p> <p>En grups grans</p> <p>Objectiu:</p> <p>Metodologia:</p> <p>Material:</p> <p>Resultat esperat:</p>		<p><u>Dinàmica de treball en grups</u></p> <p>-</p> <p>En grups grans:</p> <p>Metodologia:</p> <p>Eina:</p>
11.15 h	45'	<p>■ ESPAI DE CREACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE PROPOSTES</p> <p>Revisió i enriquiment d'objectius i propostes.</p>	<p><u>Revisió i enriquiment de propostes</u></p> <p>En grups petits (5/10 pers.) [Total: 45']:</p> <p>Objectius del treball en grup:</p> <p>Metodologia:</p> <p>Resultat esperat:</p>		<p><u>Dinàmica de treball en grups</u></p> <p>-</p> <p>En grups petits: [Total: 45']</p> <p>Metodologia:</p> <p>Eina:</p>
12.00 h	20'	Descans			

Hora	Temps	Contingut	Desenvolupament i metodologia	Responsables	Facilitadores de grups
12.20 h	95'	<p>■ ESPAI DE CREACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE PROPOSTES</p> <p>Elaboració de fitxes de propostes</p>	<p><u>Elaboració de fitxes de propostes</u></p> <p>En plenària (5): s'explica la metodologia</p> <p>En grups petits (5-10 pers.) (95'):</p> <p>Objectius del treball en grup:</p> <p>Metodologia:</p>		<p><u>Dinàmica de treball en grups</u></p> <p>-</p> <p>En grups petits (5-10 pers.) [Total: 90']:</p> <p>Metodologia:</p> <p>Eina:</p>
13.58 h	5'	Tancament del dia	<p><u>Tancament de la jornada</u></p> <p>Paraules de tancament de la jornada</p>		
14.00 h		Final de la sessió	<u>Final de la sessió</u>		

LLEGENDA:

- **ESPAI D'APRENTATGE I CONEIXEMENT**
- **ESPAI DE REFLEXIÓ I DEBAT**
- **ESPAI DE CREACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE PROPOSTES**
- **ESPAI DE PRESA DE DECISIONS**

